

Obsah

Úvod	9
Pravek a starovek	
Pohltená morom. Skaza európskej „Atlantídy doby kamennej“ je varovaním pre budúcnosť (Dušan Valent)	15
Prečo sa vracajú doby ľadové? (Dušan Valent)	23
Ako klíma ovplyvnila „neolitickú revolúciu“? (Michaela Mandák Niklová)	33
Klimatická zmena zničila „megamestá“ z doby kamennej (Dušan Valent)	40
Pasca na neolitikov? Prečo sa šírenie poľnohospodárstva zastavilo na 47. rovnobežke... (Michaela Mandák Niklová)	50
Klíma zmenila údolie Indu (Branislav Kovár)	58
Ako klimatická zmena vytvorila staroegyptskú civilizáciu (Jozef Hudec)	69
Kolaps doby staviteľov pyramíd a spoločenská zmluva (Miroslav Bárta)	86
Klíma sa mení, staroveký Egypt pretrváva (Martin Odler)	96
Chromý, ale prospešný Hefaistos. O pravekých a starovekých nebezpečných kovochoch a prečo je nám to dodnes jedno (Martin Odler)	106
Mierná klíma formuje miernych mužov – ako vnímali starí Gréci klímu? (Michal Habaj)	119
Klíma pomohla expanzii Rimanov (Branislav Kovár)	127
Huni začali migrovať vďaka zmene klímy (Lucia Kovárová)	135

Stredovek

Najhorší rok v ľudských dejinách? (<i>Evina Stein, Branislav Kovár</i>)	147
Ako reagovali Vikingovia na klimatické zmeny? (<i>Matej Harvát</i>)	163
Vzostup i pád Veľkej Moravy mohla podnietiť aj zmena klímy (<i>Matej Harvát</i>)	173
Klíma, hlad a reziliencia v Karolínskej ríši (<i>Evina Stein</i>)	183
Klasický mayský kolaps a teória veľkého sucha (<i>Milan Kováč</i>)	192
Hranice rastu. Žltá rieka, ekonómia, demografia a klimatická zmena v starovekej a stredovekej Číne (<i>Johannes Preiser-Kapeller</i>)	207
Krajina, ktorá neoplyva mliekom a medom. Križiacke výpravy, klimatická zmena a epidémie v Európe a na Blízkom východe v 11. a 13. storočí (<i>Johannes Preiser-Kapeller</i>)	219
Zachránil Európu od Mongolov klimatický výkyv? (<i>Michal Holeščák</i>)	231
Cahokia – mesto, ktoré stvorila a zničila klimatická anomália (<i>Lenka Horáková</i>)	244
Ako ovplyvnila malá doba ľadová dianie v Európe? (<i>Tomáš Homola</i>)	254
Danteho anomália – extrémne počasie a náhle zmeny klímy v Európe pred 700 rokmi (<i>Martin Bauch</i>)	262
Vraždili, aby zastavili klimatický fenomén (<i>Branislav Kovár</i>)	273
Obraz zimy v umení (<i>Pavel Matejovič</i>)	282

Novovek

Ako klimatické zmeny „dopomohli“ k vynájdeniu šampanského (<i>Štefan Hrivňák</i>)	295
„Za morom číha smrť!“ Kaspická klíma a európski cestovatelia v období novoveku (<i>Lukáš Rybár</i>)	303

Spôsobila krízu Osmanskej ríše zmena klímy? (<i>Helena Gahérová</i>)	312
Mohla za írsky hladomor malá doba ľadová? (<i>Mária Rišková</i>)	320
Keď zhaslo slnko (<i>Jan Adamec</i>)	329
Boj o stáročný ruský les (<i>Jan Adamec</i>)	337
Od generála Zimu po impériá tropických heliem. Vojenstvo a klíma v dlhom 19. storočí (<i>Michal Cáp</i>)	346
Klimatická anomália prispela k vzniku španielskej chrípky (<i>Vladimír Koppán</i>)	356
Teplo, teplejšie, horí! Ako ľudstvo prišlo na to, že vie zohriať planétu (<i>Júlia Čížová</i>)	362
Ako sa sója stala kráľovnou svetového agrobiznisu a ohrozila životné prostredie (<i>Jan Adamec</i>)	374
Ako preľudnenie a boj o pôdu ovplyvnili genocídu v Rwande (<i>Vilém Řehák</i>)	383
Ako klimatická zmena prispela k Arabskej jari (<i>Jaroslav Drobný</i>)	393
Nové púšte, miznúce ľadovce a neočakávané vojny? Ozbrojené konflikty v časocho klimatickej zmeny na konci 20. a na začiatku 21. storočia (<i>Michal Cáp</i>)	400
Autori a editori	409
Literatúra a pramene	418